

2010. VII. évfolyam 2. szám

GYERMEKJÓLÉTI HIRLEVÉL

*SZOCIONET DÉL-DUNÁNTÚLI REGIONÁLIS MÓDSZERTANI HUMÁN SZOLGÁLTATÓ KÖZPONT
GYERMEKJÓLÉTI CSOPORT*

Tartalomjegyzék

Összegző a 2010. június 10.-én megtartott megyei bűnmegelőzési értékelő, értekezleten, egyeztető tanácskozáson elhangzottokról.....	3
„Karöltve - Partneri együttműködés a családból kiemelt gyermekek érdekében”	6
Fehér Hintó és Holle anyó.....	11
Jogszabálytervezet a családok támogatásáról.....	16
TÁMOP 5.2.5 projekt megvalósulása Kaposváron.....	16
Esetismertetés: Családlátogatás helyett	19
Magyarországi feladatok a szegénység és társadalmi kirekesztés elleni küzdelem Európai Évében.....	19
Jó gyakorlatok a gyermekvédelemben.....	21

Összegző a 2010. június 10.-én megtartott megyei bűnmegelőzési értékelő, Értekezleten, egyeztető tanácskozáson elhangzottakról

A gyermekkorú és fiatalkorú bűnelkövetés helyzete és a bűnmegelőzési tevékenység 2009. évi Somogy megyei tapasztalatai

A gyermek- és fiatalkorú bűnelkövetés megyei helyzetének elemzéséhez a szociális és gyámhivatal évente tájékoztatást kér a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet 5/A §-ában meghatározott szervektől a gyermekkorú, illetve fiatalkorú bűnelkövetők számáról, az általuk elkövetett bűncselekményekről, azok okairól, továbbá a családgondozás és a védelembe vétel eredményéről.

2010. június 10. napján került sor 47 fő részvételével Kaposváron, a Megyeházán a szociális és gyámhivatal rendezésében a megyei bűnmegelőzési egyeztető tanácskozásra, értékelő értekezletre.

Az értekezletet a jogszabályban előírtaknak megfelelően, ebben a formában immár hatodik alkalommal szervezte meg hivatalunk.

A tanácskozás célja, hogy a gyermekvédelemben dolgozók, valamint az ahhoz kapcsolódó feladatot ellátó és bűnmegelőzésben érintett szervezetek, szakemberek megosszák ismereteiket egymással, bemutatva saját tevékenységüket is, értékeljék a gyermek-és fiatalkori bűnelkövetés és a bűnmegelőzési tevékenység elmúlt évi megyei helyzetét, illetőleg megfogalmazzák a jövőbeni célokat, elvégzendő feladatokat.

Előadást, tájékoztatást tartottak a Dél-dunántúli Regionális Államigazgatási Hivatal Szociális és Gyámhivatala, a Somogy Megyei Rendőr-főkapitányság, a „Tükör” Somogy Megyei Drogambulancia és Kaposvár Szenvedélybetegek Nappali Ellátója, a Somogy Megyei Gyermekvédelmi Központ, a SzocioNet DDRMHSZK Gyermekjóléti Csoport, a kaposvári Általános Iskolai, Óvodai és Egészségügyi Gondnokság, és a Somogy Megyei Igazságügyi Hivatal szakemberei.

A Somogy Megyei Főügyészség nem tudott részt venni a rendezvényen, ám írásban eljuttatta a tanácskozásra a 2009. évi összegzőjét.

A rendezvényre meghívást kaptak a rendőrség, ügyészség, bíróság, az igazságügyi hivatal, a gyámhivatalok, a drogmegelőzést végző szervezetek, az önkormányzatok, a kistérségi társulások munkaszervezetei, a családsegítő és gyermekjóléti szolgálatok, gyermekvédelmi intézmények szakemberei, a gyermekjogi képviselő, a közoktatás képviselői, és a bűnmegelőzésben, valamint az áldozatvédelemben érintett civil szervezetek.

Az előadásokat, előadók által készített írásbeli anyagokat, továbbá a Somogy Megyei Főügyészség, Kaposvári Városi Bíróság írásos anyagát, 2009. évi statisztikai adatait - a kialakult gyakorlat szerint-csatoltan megküldjük.

Javaslatok, hozzászólások, problémák megfogalmazása, a jövőre vonatkozó feladatok meghatározása:

Évek óta rendkívül magas – különösen a középiskolai korosztály esetében – az iskolai hiányzások száma. Komoly nehézségeket okoz a 18 éves tankötelezettség, a túlkoros gyermekek viselkedés-magatartás problémái. Fokozódik a gyermekek agresszivitása, konfliktuskezelő képességük hiánya. Évről-évre egyre nagyobb gondot jelent a szülők életvitele, gyermekeket elhanyagoló magatartása. A problémákat tovább fokozza az egyre erősödő elszegényedés, munkanélküliség.

A gyermekek érdeklődését felkeltő, érdekes hasznos szabadidős és bűnmegelőzési programokat kell szervezni az oktatási intézmények, egyéb szakemberek segítségével, közreműködésével, hiszen ez által is csökkenthető a bűnelkövetés és sértetté válás kockázata. (lásd pl. drogambulancia előadásában elhangzottakat, iskolavédőnő, pártfogó felügyelő által elmondottakat stb. a Drogambulancia sikeres iskolai prevenció programja, továbbá az un. „Buli segély” program, a biztonságos éjszakai szórakozás projekt beindítása a Balaton parton segíti a hatékony megelőzést.)

A gyermekek nincsenek tisztában alapvető társadalmi normákkal, egészségüket is romboló és a gyakran a heccből elkövetett cselekményeik súlyával, következményeivel, ill. azzal sem, hogy cselekedeteikkel mikor követnek el szabálysértést, bűncselekményt, károsítják maradandóan egészségüket.

(lásd pl. szerzői jogok megsértése, alkohol, dohányzás, buli drogok használatáról, gyermekkorúak alkoholfogyasztásáról elhangzottak stb.)

Ezért az iskolai felvilágosító programoknak komoly, hiánypótló szerepük van, változatlanul szükségesnek és fontosnak tartjuk őket. Mindez a különböző szakmák széles körű összefogásával, aktív részvételével közösen és a **kortársképzés erősítésével, kortársaik bevonásával** oldható, valósítható meg hatékonyan.

A segítségnyújtás eredményességéhez **szemléletváltásra** is szükség van

Ezúton is köszönjük a programokban, és azok szervezésében közreműködő szakemberek, együttműködő partnereink ez irányú áldozatos munkáját.

Nagy szükség lenne az **iskolai szociális munkásokra, lényegesen magasabb időkeretben az iskolapszichológusokra** a pedagógusok, gyermekek, szülők segítségével, és **az egyre elharapódzó iskolai agresszió kezelésében.** Évről-évre nő a magatartás zavarokkal, indulatkezelési problémákkal küzdő gyermekek száma. **Hiánypótló és szükséges lenne tehát az iskolákban e szakemberek alkalmazása és a gyermekvédelemmel való szoros együttműködése.**

Az iskolavédőnők hathatós segítséget tudnak nyújtani a gyermekeknek, szülőknek, pedagógusoknak egyaránt, ezért javasolt az iskolák részére, **hogy aknázzák ki jobban ezt a lehetőséget.**

Ahhoz, hogy a gyermekvédelem, - így a jegyzői gyámhatóság is – megfelelő időben hathatósabb segítséget tudjon nyújtani a bűnelkövető és sértetté vált gyermekeknek, **tovább kell erősíteni különösen a nyomozó hatóságok, iskolák részéről történő pontos, gyors, időben történő jelzésadást.** Kiemelt figyelmet kell fordítani **a gyermekkorú, nem büntethető elkövetők** vonatkozásában a rendőrség jelzési kötelezettségének mindenkor betartására, a jegyzők és gyermekjóléti szolgálatok megfelelő, gyors tájékoztatására, a gyámhatóságok részéről a védelembe vételi eljárások lefolytatására, és a szükséges gyermekvédelmi intézkedések megtételére. Kiemelt figyelmet kell fordítani a **kiskorú sértettek** és családjaik segítésére, ehhez tovább kell erősíteni a jelzőrendszer részéről történő jelzésadási fegyelmet.

Nehézségeket okoz a **távoltartás** elrendelése, a jelenlegi jogi szabályozás módosítására lenne szükség. Változatlanul nagy a látencia a családon belüli, ill. hozzátartozók közötti erőszak vonatkozásában.

Magas az **ideiglenes hatályú elhelyezések** aránya. Gyakran - helytelenül - az évekig elhúzódó problémákat próbálják meg így orvosolni, ill. nem az átmeneti nevelésbe vételre tesznek javaslatot. A gyermekek 16-17 éves korban kiemelése, szakellátásba bekerülése is jelentős problémákat okoz és felveti az intézkedés eredményességének voltát.

Végezetül **ezúton is megköszönjük az előadók közreműködését** és azt, hogy előadásuk anyagának írásban történő leadásával is segítették munkánkat az összegző elkészítésében, éves jelentésünk összeállításában.

Köszönjük a jogszabályban előírt adatszolgáltatók munkáját, adatszolgáltatását.

Köszönjük valamennyi résztvevőnek, hogy részvételükkel megtisztelték értekezletünket, és segítik a széleskörű együttműködés további erősítését.

Vajdáné Kovács Tünde

gyermek - és ifjúságvédelmi koordinátor
Dél-Dunántúli Regionális Államigazgatási
Hivatal Szociális és Gyámhivatala

„Karöltve - Partneri együttműködés a családból kiemelt gyermekek érdekében”.

(GYV-SZF-09-A-0002) projekt bemutatása

(A Szociális és Munkaügyi Minisztérium támogatásával)

A projektben közvetlenül tevékenykedő szakemberek:

A Szociális és Munkaügyi Minisztérium által 2009 augusztusában kiírt pályázat a gyermekjóléti alapellátás, és a gyermekvédelmi szakellátás együttműködését célzó tevékenységet támogatta.

A kaposvári székhelyű SzocioNet Dél-Dunántúli Regionális Módszertani Humán Szolgáltató Központ benyújtotta pályázatát, amely kedvező elbírálásban részesült. A pályázat megvalósítója az intézmény Gyermekjóléti Csoportja, amely megyei gyermekjóléti módszertani feladatokat is ellátó szakmai egység.

A megvalósítás időintervalluma 2009. november 1 - 2010. április 30.

A tényleges megvalósítás időtartama későbbre tolódott, az elbírálás késedelmessége miatt, ugyanakkor a zárás időpontja változatlan. Így a tervezett szakmai program megvalósítására lényegesen kevesebb idő jutott.

Fő együttműködő partnerek a pályázat során:

A Somogy Megyei Gyermekvédelmi Központ, amely a személyes gondoskodást nyújtó gyermekvédelmi szakellátás keretében működteti a Szakértői Bizottságot, az Örökbefogadási Csoportot, a Nevelőszülői hálózatot, a szakszolgáltatási, nyilvántartási, informatikai és

módszertani szakszolgálatot egyaránt, illetve a Befogadó Otthont, a gyermek- és utógondozói feladatok ellátására.

Somogy megyei gyermekjogi képviselő, aki segíti a gyermeket panasza megfogalmazásában, jogosult kezdeményezni annak kivizsgálását. Segítséget nyújt a gyermeknek, az állapotának megfelelő ellátáshoz való hozzájutásban. A gyermek, a gyermek szülője vagy más törvényes képviselője, valamint a gyermekönkormányzat felkérésére eljár, amennyiben az ellátást érintő kifogások orvoslása érdekében, illetve a gyermeki jogok sérelme, továbbá – az intézményben elhelyezett gyermek vonatkozásában – az intézmény dolgozója kötelezettségszegése esetén, az érdekképviselői fórum a panaszt érdemben nem vizsgálja meg, vagy a vizsgálat eredményével, a megtett intézkedésekkel nem értenek egyet. Ugyancsak eljár az érdekképviselői fórum, intézkedést kezdeményező megkeresésére, elsősorban a jogsértések feltárása érdekében. A tapasztalatok alapján elsősorban a szakellátásban elhelyezett gyermekek problémáival foglalkozik.

Hatósági partnerek: Kaposvár Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala Népjóléti Igazgatóság – Szociális és Gyermekvédelmi Iroda, illetve Népjóléti Igazgatóság - Városi Gyámhivatal, továbbá a Dél-Dunántúli Regionális Államigazgatási Hivatal Szociális és Gyámhivatala, amely – egyéb más feladatain kívül - ellátja az illetékességi területéhez tartozó települési önkormányzat jegyzőjének és a városi gyámhivatalnak a szakmai irányítását, felügyeletét és ellenőrzését. Emellett első fokon dönt a gyermekek átmeneti gondozása és a gyermekvédelmi szakellátások működésének engedélyezéséről, továbbá másodfokú hatósági jogkört gyakorol a települési önkormányzat jegyzőjének, a városi gyámhivatalnak a gyermekvédelmi és gyámügyi hatósági ügyekben.

A pályázat megírását megelőzően, kérdőíves lekérdezés történt Somogy megye gyermekjóléti szolgálatainak, illetve a SMGYVK által működtetett szakellátási intézmények körében. A kérdőívek kiértékelése alapján, az alábbi következtetések születtek:

Évről évre egyre erőteljesebben érzékelhető, hogy a szakellátás intézményei, az egyes gondozási helyek folyamatosan feltöltődtek, egyre nagyobb problémát okoz a bekerülő gyermekek, azon belül is a három, vagy annál több testvér elhelyezése.

Az ideiglenes hatállyal beutalt gyermekek száma jelentős, a 2008-as évben kiugróan magasnak mondható, amely elsősorban a Befogadó Otthon kapacitását teszi próbára. Az ideiglenes hatállyal beutaltak számához képest rendkívül alacsony az átmeneti nevelésbe vettek aránya. A hazakerülők száma ugyan évről évre nő, több is, mint az átmeneti nevelésbe vettek száma, ugyanakkor az utógondozói ellátást igénybe vevő fiatalok aránya azt mutatja, hogy nagykorúvá válásuk után a fiatalok jelentős része a rendszerben marad különféle okok miatt.

A szakellátásba bekerülő gyermekek számához viszonyítva szükséges a hazagondozottak számának növelése, melynek előfeltételei között kiemelt helyen szerepel a gyermekjóléti alap- és a gyermekvédelmi szakellátásban dolgozó szakemberek együttműködésének erőteljes javítása, a helyi szinten működő kapcsolati háló kiterjesztése, az információcsere, információáramlás akadálymentessé tétele, ez által a kompetenciaviták megelőzése.

A szakellátásba került gyermekek vér szerinti gondozása során, a gyermekjóléti szolgáltatók részéről a szakmai fórumokon gyakran megfogalmazódik az a probléma, hogy egyes esetekben a gondozási hely (többnyire a nevelőszülő) nem aktív és motivált a gyermek családba történő visszahelyezésében.

További sarkalatos kérdés a vér szerinti szülők passzivitása, együtt nem működése gyermekük hazakerülésében, illetve ennek a passzív magatartásának a feloldása, az okok feltárásával, és az intenzív segítségnyújtás adekvát formáinak megtalálásával. Ehhez szükséges a szakellátásba került gyermekek vér szerinti családjainak alkalmassá tétele a gyermek hazafogadására, de legalábbis a kapcsolattartás intenzitásának növelésére. Mindezek elengedhetetlen feltétele a szülők életviteli problémáiban történő aktív segítségnyújtás, korrekt tájékoztatás jogaikról, lehetőségeikről és kötelezettségeikről, továbbá szülői készségeik, kompetenciáik fejlesztése.

A gyermekjóléti alapellátás oldaláról problémaként jelentkezik az alacsony számú hazagondozás, amelynek összetett okai közül kettőt kiemelendő.

A gyermekek átmeneti nevelésbe vételére tett javaslatot, nagyon gyakran több éves védelembe vétel előzi meg, amelynek során a családgondozók kimerítik azokat a lehetőségeket, amelyek saját ellátási területükön rendelkezésre állnak, a gyermekek veszélyeztetettségének elhárítása céljából. Amennyiben ezek után javasolják a kiskorú családból történő kiemelését, a vér szerinti család gondozása szempontjából többnyire eszköztelenek.

A másik kiemelt ok, hogy a családjukban nevelkedő gyermekek gondozása, segítése, veszélyeztetettségük megelőzése/megszüntetése prioritást élvez a vér szerinti családok gondozásával szemben.

A pályázat célja ugyan nem ezekre a problémákra irányult közvetlenül, de ezek a momentumok is a komplex problémakör részei, tehát a későbbiekben feltétlenül továbbgondolást igényelnek. A pályázat során alakult munkacsoport tehát hosszú távon más, a jelen témához szervesen kötődő anomáliák korrekcióját is lehetővé teszi helyi, illetve megyei szinten.

A szakellátás munkatársainak véleménye szerint, Somogy megyében, országos viszonylatban vizsgálva is rendkívül kedvezőtlenek a hazagondozás eredményességének mutatói, ezért ezen a területen sürgető a hatékonyság javítása.

Figyelembe véve a közös munkában részt venni kívánó szakemberek véleményét, a pályázat fő irányvonala elsősorban az alap- és szakellátás keretein belül végzett családgondozási tevékenységre, az együttműködés jelenlegi szintjének felmérése után a problémákra történő rávilágításra, továbbá a vér szerinti családok felzárkóztatására vonatkozott. A munkacsoportos tevékenység során előkerülő, az együttműködés hatékonyságát akadályozó problémák megfogalmazásra kerültek, és a pályázat zárását követően egy további közös gondolkodás alapjait képezik.

A záró rendezvényen - amely inkább volt szakmai műhely, mint konferencia -, a gyermekjóléti alapellátás képviselőin kívül a gyermekjogi képviselő, a gyámhivatal munkatársa, továbbá a gyermekvédelmi szakellátás részterületeinek képviselői vettek részt. A tanácskozás intenzíven zajlott, a szakemberek tapasztalataikkal és javaslataikkal tartalmilag megerősítették a jelen tanulmányban foglaltakat.

Az alábbi felvetések kerültek megbeszélésre ezen a rendezvényen:

A gyermekjogi képviselő utalt a már fentiekben is említett elhelyezési értekezletre, és az azon történő aktív részvételre, minden érintett szakterület részéről. Az elhelyezési értekezlet a hazagondozás első lépése lehet, éppen ezért a szülők, a gyermekjóléti szolgálatok családgondozói, feltétlenül jelenjenek meg ezen az alkalmon.

A gyermekjogi képviselő kiemelte az időszakos kapcsolattartásokra vonatkozó problémákat, miszerint a gyermekek egy része a gondozási helyről gyámhivatali engedély nélkül – egyáltalán, a gyámhivatal tudomása nélkül – megy haza vér szerinti családjához hétvégéken, iskolai szünetekben. A gondozási helyek egy része „saját hatáskörében” oldja meg a problémát, helytelenül.

Elhangzott részéről, hogy magas azoknak az ideiglenes hatályú elhelyezéseknek a száma, amelyek nem indokoltak, extrém esetekben kisebb magatartási probléma – pl. kis értékű iskolai lopás, iskolai hiányzás – esetén is előfordulnak. Az eljárás 60-90 napig is elhúzódhat, és ez a bizonytalan helyzet nagyon rossz hatással van mind a gyermekekre, mind a családjára, mind pedig arra a folyamatra, amelynek a lezárása a hazahelyezés is lehet. A hazakerülés ilyen esetben jelentős trauma után történik, a gyermek 60-90 napra kikerül megszokott életteréből, iskolájából/óvodájából, a visszailleszkedés biztosan nem lesz zökkenőmentes.

Az elhelyezési csoport részéről elhangzott a megerősítés, miszerint lényeges az érintettek minél szélesebb körének megjelenése az értekezleteken – kiemelten a gyámhivatalok részvétele. Elhangzott, hogy 2010-ben eddig 75 elhelyezésre került sor 94 gyermeket érintően, és ebből mindösszesen 14 esetben jelent meg a családgondozó, és 27 esetben jelentek meg a szülők az elhelyezési értekezleteken. (A gyermekjogi képviselő tapasztalatai szerint, a szülők látszólagos közönye mögött gyakran az állhat, hogy szerintük a rendszer már döntött helyettük, döntött a gyermekük sorsáról, így esélytelennek érzik magukat a döntés megváltoztatásában.)

Kiemelésre került a megfelelő és elégséges dokumentáció időben történő továbbítása, az elhelyezési csoport felé. Megfelelő és elégséges alatt azt értjük, hogy nem általánosságokat tartalmazó „Macis” lapok befolyásolják a gyermek sorsának alakulását, hanem a szükséges információkat megjelenítő nyomtatványok, javaslatok, jelzőrendszeri vélemények kerüljenek a továbbítandó iratanyagba.

Az elhelyezési csoport munkatársa megemlítette a serdülőkorban bekerülő gyermekek elhelyezésének nehézségeit: a 16-17 évesek megfelelő elhelyezésére kicsi az esély, szökési rátájuk is magasabb az átlagnál. Itt az alapellátásnak van teendője: adott esetben korábban kell megtenni a gyermekkel kapcsolatos átmeneti nevelésbe vételi javaslatot, továbbá mérlegelni kell, hogy a serdülőnek valóban az érdekeit szolgálja-e a családból történő kiemelés, vagy az alapellátás csupán ilyen módon igyekszik szabadulni a problémától, a problémás gyermektől.

A kistérségi gyermekjóléti szolgálatok képviselőiben megjelent intézményvezetők elmondták, hogy helyi szinten olyan prevenciós lehetőségeket kell biztosítani a veszélyeztetett gyermekek és családjaiak számára, amelyek a szülői kompetenciákat erősítik, továbbá a családtagok között kialakult súlyos konfliktushelyzetek kezelésére megfelelők. Ezen kívül lényeges a családi erőforrások tényleges, és nem csak papírforma szerinti feltárása, a család saját megoldásainak megkeresése, ehhez nagyon hatékony módszer lehet a családi csoportkonferencia. Civil segítők bevonása is nagyon jó megoldás lehet, egyéni és csoportos programok szervezésével, amelyekkel a gyermekjóléti szolgálatok családgondozói tehermentesíthetők.

A Szakértői Bizottság vezetője megerősítette a szükséges iratanyag meglétének szükségességét, a megalapozott döntéshozatal érdekében. Fontos a jegyzők részéről a beutaló határozat megküldése a Gyermekvédelmi Központ felé.

2010-ben 69 ideiglenes hatállyal beutalt gyermekről adott számot a Szakértői Bizottság, a legtöbbből 2-3 hetes késéssel kapnak iratanyagot az illetékes gyermekjóléti szolgálatól és jegyzőtől. Az egyébként is szoros időbeosztással dolgozó Bizottság ilyen esetekben várakozni kényszerül, ez az ügyek torlódásához vezethet.

További probléma, hogy a szülők nem érnek oda a szakértői vizsgálatokra az átmeneti nevelésbe vételi eljárás során, a hatékonyabb szervezésben a helyi gyermekjóléti szolgálatok tudnának segíteni.

Általános tapasztalat, hogy a tolerancia az intézmények részéről lecsökkent, egyre gyakrabban fordul elő, hogy iskola kezdeményezi a gyermek családból történő kiemelését. A serdülőkorúak problémáit már sem az iskolák, sem a gyermekjóléti szolgálatok nem tudják kezelni, de még a pártfogó felügyelők is nehézségekbe ütköznek az általuk pártfogolt fiatakorúak esetében. A stabil családi háttér hiánya minden területen tüneteket produkál, ennek kezelése csak komplexen volna lehetséges.

A Szakértői Bizottság vezetője azt kéri, hogy az időszakos kapcsolattartásokra vonatkozóan, a gyermekjóléti szolgálatok családgondozóitól időben érkezzenek a tájékoztatók és a javaslatok, és ösztönözzék arra a szülőket, hogy időben nyújtsák be az erre vonatkozó kérelmüket a gyámhivatal felé.

A Befogadó Otthon vezetője a hozzájuk bekerülő gyermekekről elmondta: van közöttük, aki nem is tudja, hogy hol van, nem tudja, hogyan és miért került oda, tehát a bekerülést előkészítő munka nem volt megfelelő. Továbbá a gyermek sok esetben nem búcsúzhat el a szülőjétől, ez akkor fordulhat elő, ha pl. iskolából kerül be a Befogadó Otthonba. Probléma továbbá, hogy a gyermek holmija, okmányai, játékaik nem érkeznek meg időben, továbbá nincs információ a bekerüléskor arról, hogy a gyermek milyen egészségi állapotban van, milyen esetleges krónikus vagy tartós betegségekben szenved, van-e gyógyszer- vagy egyéb allergiája, stb. A gyermek tanulási képességeire vonatkozó információkat, gyakran a Befogadó Otthon munkatársai nyomozzák, komoly nehézségek árán.

A serdülőkorúak kezelése az Otthonban egyféle megközelítésben könnyebb lehet, mint a későbbi gondozási helyén. Részben, mert a gyermek tudja, hogy ez egy átmeneti állapot, ezért kevésbé lázad ellene. Továbbá a szakemberek programokat szerveznek, amelyekkel, az egyébként nagy veszélyt jelentő unalmat elűzhetik, és az esetleges szökést megelőzhetik. Szökés így is előfordul, részben a már otthon is csellengő gyermekeknél, illetve azoknál, akik élettársi kapcsolatból kerültek be az Otthonba. Utóbbi esetben nincs sok értelme a gyermekek szakellátásban történő elhelyezésének, mert a szökések prognosztizálhatók.

A nevelőszülői tanácsadói csoport részéről megjelent kolléganő kifejtette, hogy a vér szerinti szülőkkel történő kapcsolattartás a régebben működő nevelőszülőknél problémás, az újonnan képzetteknél már nem. Jelenleg 150 gyermek esetében rendszeres a szülővel való kapcsolattartás.

Felhívta a jelenlévők figyelmét, hogy a vér szerinti család gondozásának a beutalást követően van a legnagyobb szerepe. Ha három éven belül nem kerül haza a gyermek a szakellátásból, akkor később már igen kicsi erre az esélye.

A megyében kevés a kapcsolattartásra a helyszín, pedig ezzel mindenképpen szeretnék könnyíteni a vér szerinti családok helyzetét. Várják a felajánlásokat a területről, mivel a nevelőszülők ritkán adnak lehetőséget arra, hogy a náluk elhelyezett gyermek saját lakásukon tartsa a kapcsolatot szüleiével.

Dilemmás, hogy csak a határozatban leírt családtagok tarthatják a kapcsolatot a gyermekkel. A határozatban általában a szülőt jelölik meg, a testvéreket, nagyszülőket nem, ennek ellenére a kapcsolattartás rugalmas módon megoldható. Természetesen a gyermek érdekei azt szolgálják, hogy ne szakadjon el hozzátartozóitól, de sajnos, csak a határozatba beírt

személyek jogosultak hivatalosan a kapcsolattartásra. (Ez a jogszabályi rész várhatóan módosulni fog.)

A legnehezebben kezelhető az a helyzet, amikor a gyermek várja a szülőjét a megadott időpontban, és az nem érkezik meg. Ezek a traumák az amúgy is nehéz helyzetben lévő gyermekek sorsát tovább nehezítik.

A pályázati tevékenység során megfogalmazott jövőbeni feladatok

A szakemberek széles köre által adott válaszok körvonalazzák azokat a jövőbeni feladatokat, rávilágítanak azokra a részterületekre, amelyek a jövőben erősítésre szorulnak. Ezeket az alábbiak szerint foglaljuk össze:

A gyermekjóléti alapellátás és a gyermekvédelmi szakellátás közötti együttműködés megkönnyítésére elsődlegesen azoknak a dokumentációs, informális csatornáknak a működtetése, erősítése a legfontosabb, amelyek a fentiek szerint még nem működnek optimálisan. A dokumentumok időben történő továbbítása, kellő alapossággal történő kidolgozása minden résztvevő alapvető igénye.

A gyermekjóléti szolgálatoknak, az érintett családtagoknak az elhelyezési értekezleten történő megjelenése, a szülők partnerként való kezelése az ügyekben, továbbá a szülői kapcsolattartás fontossága kiemelt.

Az időszakos kapcsolattartás, minden esetben történjen hivatalos formában, tehát a gondozási hely semmi esetre se tekintse saját kompetenciáján belül lebonyolítható eljárásnak a gyermek szünidőkre történő hazaengedését.

A kapcsolattartási helyek kijelölése a megyében több földrajzi területen is szükséges, lehetőleg a vér szerinti családtagokhoz közel.

Csökkenteni szükséges azoknak az ideiglenes hatályú elhelyezéseknek a számát, amelyek az eljárás során bizonyíthatóan indokolatlanok, nem kellőképpen alátámaszthatóak a gyermek jogszabályban is leírt súlyos veszélyeztetettségével.

Különösen fontos az a fajta szemléletváltás, amelynek birtokában a szakemberek a gyermeket, érzékeny, sebezhető emberi lényként kezelik, nem pedig, mint az ügykezelés tárgyasult alanyát.

A kérdőíves lekérdezés, illetve a pályázat során folytatott tapasztalatcsere szerint, a vér szerinti családtagok fejlesztése, alkalmassá tétele a szülői kompetenciák megfelelő gyakorlása érdekében, ennek elősegítésére programok szervezése – mindez a megyében még nem épült ki kellőképpen, néhány kivételtől eltekintve. A jövőben ötletbörzét, tapasztalatcsereére alkalmas fórumokat kell tartani, különös tekintettel az alacsony forrásigényű programokra. A gyermekjóléti alapellátás részéről talán ezen a területen legfontosabb a szemléletváltás abban a tekintetben, hogy a családból történő kiemelés ellenére, az érintett családot továbbra is egészként kell kezelni, és a feladatokat ennek megfelelően tervezni, a programokat a család – szakmailag indokolható esetben történő – újraegységesítésére szervezni.

A pályázat során megerősítésre került, hogy a szakemberek közötti tényleges együttműködés, lehetőség szerinti személyes kommunikáció élvez prioritást minden tekintetben. Egymás feladatkörének megismerése, a kompetenciahatárok betartása, egymás szakmai tisztelete minden résztvevő igénye.

Ezek ismeretében szükséges a további feladatok körvonalazása, amelyre megfelelő fórum a 2010-re akkreditált szakmai műhelysorozat, a gyermekjóléti szolgálatok és a szakellátás képviselőinek részvételével.

(Szerkesztette: Tarsoly Edéné családgondozó)

Fehér Hintó és Holle anyó

Szeretném az alábbi esetet, közös gondolkodásra ajánlani a gyermekvédelemben dolgozó kollégáknak. (Természetesen a személyes adatok megváltoztatásával.)

A családdal, egy szociális intézmény Gyermekjóléti Csoportja, 2009.09.07.-én került kapcsolatba. **F. Júlia** (aki, a történetkor, még csak 13 éves volt), magántanulói jogviszonyával kapcsolatban kért az intézmény Gyermekjóléti Csoportjától javaslatot a Kovács Dénes Általános Iskola. A Köznevelésről szóló törvény ide vonatkozó jogszabályának értelmében: „Az igazgató - a gyakorlati képzés kivételével - a tanulót kérelmére - részben vagy egészben - felmentheti az iskolai kötelező tanórai foglalkozásokon való részvétel alól, ha a **tanuló egyéni adottságai**, sajátos nevelési igénye, továbbá **sajátos helyzete** ezt indokoltá teszi.” Amennyiben hátrányos helyzetű gyermekről van szó, akkor az iskolának ki kell kérni a gyermekjólét véleményét is¹

A 2009-es környezettanulmány készítésekor az anya tájékoztatta a családgondozót, hogy Júlia már 4. osztályos kora óta magántanuló. Ennek oka az anya szerint az, hogy a gyermek **sajátos helyzete**, és **egyéni adottsága**, ugyanis már kilenc évesen serdülni kezdett, és roma hagyományok szerint az anya kötelessége, hogy vigyázzon a lányára. A lánya taníttatásáról évek óta ők gondoskodnak, magántanár is foglalkozik vele. A családlátogatás alkalmával az anya és az apa is ragaszkodott Júlia magántanulói státuszához. Elmondta, hogy a lánya is rosszul érezné magát a nála, testileg jelentősebben fejletlenebb osztálytársak között. Volt rá példa, hogy kigúnyolták korához képest érett külseje, testalkata miatt, mert a gyermek, valóban a koránál jelentősen idősebbnek látszik, fejlett, magas.

Júlia az előző három tanévben is magántanuló volt, melyről a tanintézet nem kérte ki a szociális intézmény Gyermekjóléti Csoportja véleményét. Ugyanis a Köznevelésről szóló törvény, alapján, a hátrányos helyzetű tanuló esetén az iskola igazgatójának a döntéséhez be kell szereznie a gyermekjóléti szolgálat véleményét.² Júlia esetében az oktatási intézmény ezt elmulasztotta. A 2009. évi szakmaközi megbeszélés alkalmával, amely az iskolák és a Gyermekjóléti Csoport között történt, vetődött fel ennek a jogszabálynak való helytelen alkalmazása az iskolák részéről.

Ezt a hiányosságot pótolva, a Kovács Dénes Általános Iskola, a 2009/2010-es tanévre már megkérte a javaslatot a Gyermekjóléti Csoporttól.

A tankötelezettség - **a szülő választása alapján** - iskolába járással vagy magántanulóként teljesíthető³ Az igazgató - a gyakorlati képzés kivételével - a tanulót kérelmére - részben vagy egészben - felmentheti az iskolai kötelező tanórai foglalkozásokon való részvétel alól, ha a tanuló egyéni adottságai ezt indokoltá teszi.⁴ Júlia estében a korához való fizikai fejlettség miatt indokolt. Intézményünk a megkeresés kapcsán javasolta, hogy Júlia magántanulóként teljesítse tankötelezettségét a 2009/2010-es tanévre

¹ A köznevelésről szóló 1993. évi LXXIX. törvény; I. fejezet, 69. § (2)

² A köznevelésről szóló 1993. évi LXXIX. törvény; I. fejezet, 69. § (2)

³ A köznevelésről szóló 1993. évi LXXIX. törvény I. fejezet, 7. § (1)(2)

⁴ A köznevelésről szóló 1993. évi LXXIX. törvény I. fejezet, 69. § (2)

A szociális intézményen belül Gyermekjóléti Központ is működik, mert a városban, ahol történetünk zajlott, a lakosok száma meghaladja a 40000 főt. Ezért a szolgáltatási körünkbe tartozik a kórházi szociális munka is.⁵

A szociális intézmény Gyermekjóléti Csoportjához 2010. 04. 07.-én érkezett egy telefonos jelzés, a kötelezettségüknek eleget téve, Júlia kapcsán a település kórházának szociális munkásától.⁶

A jelzésben arról tájékoztatták az ügyeletes kollégát, hogy 2010. 04. 07.-én felkereste a Szülészeti és Nőgyógyászati Ambulanciát F. Júlia, és Júlia által a „férjének” nevezett, **fk. R. Bálint** és „anyósának” szólított, N. Mária kíséretében, mert nőgyógyászati panaszai voltak. Az adatfelvétel alkalmával vált ismerté a szakorvos számára, hogy F. Júlia még gyermekkorú. A fizikai vizsgálat során megállapítást nyert, hogy a gyermek aktív nemi életet él. Ezt a ténytet sem a gyermek sem az őt kísérő két személy nem titkolta.

A jelzési kötelezettségének eleget téve, a szakorvos értesítette a kórház szociális munkását a gyermek állapotáról.

A szociális intézmény Gyermekjóléti Csoportjának családgondozója a jelzést követően több alkalommal kereste a Holle anyó u. 29. szám alatt a családot, de sikertelenül. Majd írásban is kiértéskítette a családot, de nem jelentek meg egy esetben sem a Gyermekjóléti Szolgálatnál 2010. 04. 26.-án, ismételt családlátogatás keretében a családgondozó sikeresen fel tudta venni a kapcsolatot F. Júlia édesanyjával, F. Józsefnével.

A családlátogatás tapasztalatai:

A család, **F. József**, **F. Józsefné** és a két kisebb testvér, **F. Balázs** és **F. Attila** a Nagybárapáti, Holle anyó u. 29. szám alatt élnek.

Balázs, a Kovács Dénes Általános Iskola 5. osztályos tanulója, Attila ugyanazon iskola 3. osztályos tanulója.

A saját tulajdonukat képező, 80 m²-es családi házrész 2,5 szobás a mai kor igényeinek megfelelő berendezési tárgyakkal ellátott. A két fiúk számára 1 külön szoba, Júlia számára a félszoba, a szülőknek szintén 1 szoba áll rendelkezésre.

Azt apa és az anya regisztrált, ellátatlan munkanélküliek, kimutatható munkajövedelemmel egyik sem rendelkezik.

A család megélhetését a három gyermek után járó, 48.000 Ft családi pótlék és a szülők alkalmi munkákból származó jövedelme teszi ki.

A szakmai protokoll szerint, ha egy család a gyermekjólét körébe kerül, akkor érdeklődünk a kollégáktól, hogy a család nincs-e valamelyik részegységünkkel kapcsolatban. Intézményünk egyik szakmai részegysége az adósságkezelési tanácsadó munkacsoport, és velük értekezve derült ki, hogy az elmúlt évben, a Fehér család, jelentős gáz és lakáshitel tartozást halmoztak fel. A gázszolgáltató felé, 270.000 Ft, és a lakáshitel törlesztésével is több hónappal el voltak akkor még maradva. Ezért a család 2009. szeptemberben felkereste a szociális intézmény Adósságkezelési Csoportját, és segítséget kértek.⁷ Viszont nem működtek együtt az

---

⁵ A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló, 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet, és az 1997. évi XXXI. Törvény 40. § 3) c.)

⁶ A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló, 1997. évi XXXI. Törvény 17. § (1) a.)

⁷ A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 55.§ (1) a.) a.)

Adósságkezelési Csoporttal, mert nem volt annyi jövedelmük, hogy az önrészt ki tudták volna fizetni. A családlátogatás alkalmával az adósságra rákérdezve, az anya elmondta, hogy már nincs tartozásuk, mert az ő szülei besegítettek, és még a lakáshitelből fennmaradó 300000 Ft kiegyenlítésében is segítenek.

A jelzés tartalma miatt a családgondozó megkérte F. Józsefnét, hogy 2010. 04. 27.-én lányával és annak „férjével” jelenjen meg a szociális intézmény Gyermekjóléti Csoportjánál. Kérésnek eleget téve, 2010. 04. 27.-én a családgondozó fogadóidejében megjelent a Gyermekjóléti Csoportnál:

F. Júlia, F. Józsefné, fk. R. Bálint és édesanyja, N. Mária Nagybárapáti, Pillangó u. 68. szám alatti lakos.

A megjelent családtagokat Intézményünk családgondozója tájékoztatta, a kórházi szociális munkás jelzésének tartalmáról, és a fiatalok kapcsolatáról, ami több ponton is ellentétes a magyar jogszabályokkal

A két szülő és a fiatalok láthatóan meg voltak döbbenve, és megmutatták a családgondozónak az egyházi esküvőről készült emléklapot, mely minden kétséget kizáróan eredeti volt. A szülők elmondták, nem volt arról tudomásuk, hogy a magyar jogszabály ide vonatkozó szabályai értelmében a két gyermek, házasságkötése érvénytelen, sőt jogellenes lenne. Számukra az egyház előtt és által szentesített házasság érvényes. Az ismeretes, hogy a roma lakosság erősen vallásos, és amit Isten színe előtt érvényesítettek, az számukra szent és sérthetetlen. A fiatalok között létrejött szexuális kapcsolat elismerését követően az egyház által megkötött házasságra hivatkoztak.

A családgondozó ismertette a polgári törvénykönyv a cselekvőképességről mely szerint, Júlia 13 évesen, még cselekvőképtelen kiskorú volt az esküvő napján, tehát, még szülői engedéllyel sem köthetett volna házasságot. Így az általa kötött házasság semmisnek minősíthető.⁸

A Családjogi törvény, leírja, hogy szülő hozzájárulásával is csak 16 éves korban lehetséges, ha a Gyámhivatal azt engedélyezi.⁹

Mert egy 13 éves kiskorú nem létesíthet szexuális kapcsolatot, még akkor sem, ha beleegyeznek. Amennyiben vele, valaki szexuális kapcsolatot létesít, az a megrontás büntetést követi el.¹⁰

R. Bálint, viszont betöltötte a 14. életévét, és a Magyar Köztársaság Büntető Törvénykönyv értelmében, már büntethető, cselekedeteiért számon kérhető.¹¹

F. Józsefné, N. Mária, R. Bálint és F. Júlia, erre a megállapításra azt válaszolta, hogy a fiatalok „törvényesen” vannak együtt, hiszen Benedek plébános 2009. 10. 24.-én összeadta őket a Holle anyó úti katolikus templomban. Erről az eseményről bemutattak egy házasságkötési emléklapot is. Az Egyházi Törvénykönyv, III. Fejezetének, az egyes érvénytelenítő akadályokról szóló, 1083. kán. -- 1. §. szerint, Ha a”**A férfi a betöltött**

---

⁸ A Magyar Köztársaság Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény 11. § (3) ; és a 12/B. § (1)

⁹ A házasságról, a családról és a gyámságról szóló (családjogi) 1952. évi IV. 10. § (2)-(5)

¹⁰ A Magyar Köztársaság Büntető Törvénykönyvéről szóló 1978. évi IV. törvény XIV. fejezet 201. § (1)

¹¹ A Magyar Köztársaság Büntető Törvénykönyvéről szóló 1978. évi IV. törvény a 24.§

tizenhatodik, a nő a betöltött tizennegyedik életéve előtt nem köthet érvényes házasságot.”¹²

Az emléklap hitelességét ellenőrizve, bebizonyosodott, hogy valóban megtörtént az esküvő, mert a katolikus egyház törvényei szerint, 14 éves kortól házasságot köthet bárki, aki ez irányú kérelmet nyújt be a plébániára és az engedélyezésre kerül. Igaz, hogy F. Júlia a házasságkötés időpontjában még nem töltötte be a 14. életévét.

Az esketést elvégző plébános a Gyermekjóléti Csoport csoportvezetőjének elmondta, hogy F. Júlia öngyilkossággal fenyegetőzött és ezt a lehetőséget nem merte az egyház képviselője felvállalni, sem a lányra, sem önnön magára való tekintettel. A Katolikus Egyház szerint az öngyilkosság bűn. Másként nem tudta megakadályozni az öngyilkosságot, ezért a megyéspüspöktől kért engedélyt a fiatalok házasságkötéséhez, az engedélyt megkapta, így az egyház, a kért szertartást elvégezte.

A két anya, állításuk szerint, nem ismerte a magyar jog ide vonatkozó szabályait, az egyházi esküvőt ők a roma hagyományokra hivatkozva érvényesnek tartják, és F. Júlia, R. Bálint lakcímén él az esküvő óta.

A családgondozó felhívta a megjelentek figyelmét a jogkövetkezményekre, és kérte, hogy F. Júlia haladéktalanul menjen haza a szüleihez, a Holle anyó 29. szám alá. N. Mária, F. Józsefné ígéretet tett, hogy Júlia hazamegy otthonába.

Összegezve:

F. Júlia a törvényes képviselők tudtával, engedélyével, támogatásával „házasságot” kötött, mind azok ellenére, hogy a magyar jogszabály ezt a gyermek korára, cselekvőképtelenségére tekintettel nem engedélyezi. A gyermek külsőre ugyan többnek látszik, de a szervezete mégis csak egy 13 évesé. Ezért került a gyermek szakorvoshoz, aki a rá vonatkozó kötelezettségét teljesítve, jelzett a szociális intézmény Gyermekjóléti Csoportja felé. Viszont az egyház képviselője elmulasztotta jelzési kötelezettségét teljesíteni, amikor a 13 éves lány öngyilkossággal fenyegetőzött.¹³

A Katolikus Egyház a szülőket támogatta, a fiatalokat „összeadta”. Az Egyházi Törvénykönyv, III. Fejezetének, az egyes érvénytelenítő akadályokról szóló, 1083. kán. -- 2. §. Kimondja, hogy „ A püspöki konferenciának joga van **magasabb életkort megállapítani** a házasság megengedett megkötéséhez.”¹⁴ Alacsonyabb életkor engedélyezéséről nem ír az Egyházi Törvénykönyv.

Viszont az Egyházi Törvénykönyv **azt is szabályozza, hogy „Mindenki köthet házasságot, akit ettől a jog el nem tilt.”¹⁵** Júlia és Bálint estében a jog a házasságkötést nem engedélyezi, mert Júlia esetében, cselekvőképtelen az a kiskorú, aki a tizennegyedik életévét nem töltötte be. A cselekvőképtelen kiskorú jognyilatkozata semmis. Tehát Júlia házasságkötése a Magyar Köztársaság Törvénye szerint, érvénytelen.

Bálint esetében korlátozottan cselekvőképes az a kiskorú, aki a tizennegyedik életévét már betöltötte és nem cselekvőképtelen. A korlátozottan cselekvőképes kiskorú nyilatkozatának érvényességéhez - ha jogszabály kivételt nem tesz - törvényes képviselőjének beleegyezése

¹² Egyházi Törvénykönyv, kánonjogi kódex III. fejezet, 1083. kán. 1. § ([Magyar Katolikus Lexikon](#) 1983.) elektronikus változata, www.ppek.hu/k249.htm -

¹³ A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló, 1997. évi XXXI. Törvény 17. § (1) j.)

¹⁴ Egyházi Törvénykönyv, kánonjogi kódex III. fejezet, 1083. kán. 2. § ([Magyar Katolikus Lexikon](#) 1983.) elektronikus változata, www.ppek.hu/k249.htm -

¹⁵ Egyházi Törvénykönyv, III. Fejezetének VII. CÍM, A házasság: 1058. kán. www.ppek.hu/k249.htm -

vagy utólagos jóváhagyása szükséges. Ha a korlátozottan cselekvőképes kiskorú cselekvőképessé válik, maga dönt a függő jognyilatkozatainak érvényességéről.¹⁶

A fentiek ismeretében a SzocioNet Dél-Dunántúli Regionális Módszertani Humán Szolgáltató Központ Gyermekjóléti Csoportja, Fehér Júlia védelembe vételét javasolta.

Ui.: 2010. áprilisban volt egy másik 13 éves leánynak esküvője egy Nagybarapáti templomban. A menyasszony fehér hintóban érkezett.

Jogszabálytervezet a családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvénynek, valamint a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997.évi XXXI. törvénynek a tankötelezettség teljesítésével összefüggő módosításáról.

A javaslat alapvető célja, hogy az állam egyértelmű üzenetet fogalmazzon meg arról, hogy az iskolakerülés, az indokolatlan hiányzás túrhetetlen magatartást jelent és a családi pótlék tekintetében is következményeket von maga után.

A családi pótlék – a családtámogatási ellátások egyik legfontosabb elemeként – a tanköteles korú gyermekek esetében annak iskoláztatási költségeihez nyújtott állami hozzájárulás. Ugyanakkor a társadalom és az állam részéről is megfogalmazható elvárás, hogy a szülők eleget tegyenek gyermeknevelési kötelezettségeiknek, és a gyermekekre tekintettel juttatott támogatásokat az érdekükben használják fel. A felnövekvő generáció létfenntartási esélyeit az oktatásban, képzésben való részvétel képes megteremteni.

A családi pótlék jelenlegi rendszere ezt a feladatát nem képes betölteni, ezért indokolt visszatérni azokhoz a korábbi szabályokhoz, melyek alkalmazásával be lehet avatkozni, ha a szülő nem teljesíti kötelezettségeit.

A módosítás a gyermekvédelmi törvényben meghatározott szolgáltatás feladatait pontosítja a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtásánál, illetve az ehhez kapcsolódó pénzfelhasználási terv elkészítéséről is rendelkezik. Az addig védelembe nem vett gyermek egyidejű védelembe vételével a családi pótlék természetbeni folyósítási lehetőségeit biztosítja. Rendelkezik az iskoláztatási, illetve a gyermeknevelési támogatás százalékos mértékének meghatározásáról. Felhatalmazó rendelkezést tartalmaz a családi pótlék természetbeni formában történő biztosításának kormányrendeleti szintű szabályozására.

A jogszabálytervezet a www.cssk.hu weboldalon tölthető.

Felhasznált forrás: Országgyűlés Hivatala- Képviselői önálló indítvány (2010.06.17.)

TÁMOP 5.2.5 projekt megvalósulása Kaposváron

A "Zöld ösvény" - Program a családon belüli érzelmi kapcsolatok erősítésére, a hátrányos helyzetű gyermekek iskolai integrációjának elősegítésére, strukturált szabadidős tevékenység megvalósítására elnevezésű, TÁMOP-5.2.5-08/1-2008-0097 számú projekt megvalósítója a

---

¹⁶ A Magyar Köztársaság Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. 11. § (3) és 12/B. § (1)

SzocioNet Dél-Dunántúli Regionális Módszertani Humán Szolgáltató Központ (a továbbiakban SzocioNet DDRMHSZK) Gyermekjóléti Csoportja.

A megvalósítás időintervalluma 2009. március 1 -2010. február 28., helyszíne Kaposvár.

A projekt koordinálását egy nagy szakmai gyakorlattal rendelkező projektmenedzser vállalta, munkaszerződéssel, napi négy órában. A projekt szakmai vezetője főállásban, napi 8 órás munkavégzéssel a szakmai tevékenység irányítását végezte. A pénzügyi vezető megbízás alapján látta el feladatait.

A belső megvalósítók elsősorban az érintett gyermekjóléti szolgálat családgondozói közül kerültek ki, ami a pályázat jellegét, illetve a program bonyolultságát tekintve, indokolható. Ugyanakkor a megvalósítás során az is kiderült, hogy a családgondozók a napi kötelező feladataik ellátása mellett, jelentős többletmunkával szervezték meg az általuk vállalt programokat, és ez szakmai leterheltségüket növelte. A gyermekjóléti szolgálat munkájának jellege alapvetően megköveteli az állandó készenléti állapotot, így a krízishelyzetek kezelése alkalmanként megnehezítette a pályázat programelemeinek szervezését, csökkentette az arra fordítható időt és energiát. Az egyes programelemek megvalósításában, illetve a szervezési tevékenységben nyolc családgondozó, és két, a pályázat határozott időtartamára alkalmazott pedagógus vett részt közvetlenül. Az intézmény más részegységéből két munkatárs csatlakozott egyes programelemek lebonyolításához, annak szervezési feladataihoz.

Külső szakértők: két pszichológus szakember, pedagógusok a Napkerék Egyesület szervezetén belül, egy fő pártfogó felügyelő, egy védőnő, továbbá táncoktató és futballedző csatlakoztak a programok megvalósításához. Többségükkel a gyermekjóléti szolgálat munkatársai a kötelező feladatellátás során is kapcsolatban állnak, így elérésük, továbbá a személyes kontaktus megvalósítása nem ütközött különösebb nehézségekbe.

Az integrált intézményben működő gyermekjóléti szolgálat alapfeladatainak a prevenciós tevékenység szerves része. A prevenciós programok körének kibővítése, a gyermeklakosság minél szélesebb körű bevonása a program alapvető célja volt.

Az indikátorok az igazolatlan iskolai hiányzások csökkenése, a gyermekek által elkövetett szabálysértések, egymás közötti agresszivitásuk visszaszorítása. A megvalósítók széleskörű szolgáltatásokat kívántak igénybe venni a programokban, főként a jelzőrendszer köréből.

Cél volt a preventív szolgáltatások körének bővítése, a szükséges személyi és tárgyi feltételekkel együtt, továbbá a családgondozás hatékonyabbá válása az azt kiegészítő komplex, egyéni, és családi preventív segítő lehetőségek biztosítása által.

A projekt tervezése során a megvalósítók tekintettel voltak a rendelkezésre álló tárgyi és személyi feltételekre, a gyermekjóléti alapfeladatok ellátása során kialakított partneri kapcsolatokra a társszervekkel, továbbá a gyermekjóléti szolgálat gondozásában álló gyermekekre és családjaikra, illetve azok elsődleges problémáira. A gyermekjóléti szolgálat statisztikai mutatóinak néhány jellemzője: folyamatosan növekszik a magántanulók száma a gondozott gyermekek körében, ami azt jelenti, hogy egyes iskolák éppen azokat a periférián lévő, súlyos hátránnyal küzdő, alkalmanként magatartás- és tanulási részképesség-zavaros gyermekeket nyilvánítják magántanulóknak, akiknek a leginkább szüksége lenne a személyre szabott, intenzív, többirányú fejlesztésre. Továbbá a gyermekjóléti szolgálat elsődlegesen hozott problémáit tekintve, 2008 óta a magatartás- és teljesítményzavarok aránya folyamatosan növekszik, és a problémák közül kiemelten az első helyet foglalja el.

A projekt végrehajtóinak tapasztalatai szerint, a magatartás- és teljesítményzavarok, az iskolai hiányzások, a csellengés nem különálló, hanem egymással összefüggő problémák, és a családok egészét érintik. Az iskolai hiányzás gyakran csak jelzés egy sokkal mélyebb, sokkal összetettebb problémahalmazról, és az érintett gyermek a problémajelző.

A pályázat megvalósítása során egyértelművé vált, hogy az előzetes felmérés adatai és információi – a tendenciákat tekintve - megfelelnek a valóságnak. A projekt ideje alatt a fenti folyamatokat erősítette a magántanulók számának jelentős mértékű megnövekedése a gyermekjóléti szolgálat gondozotti körét érintően (2008-ban 44 gyermek, 2009-ben már 70 gyermek esetében), amely a legtöbb esetben, egyúttal a problémás gyermekek rendszeres iskolai oktatásból való kiesését is jelentette. Növekvő tendenciát mutat továbbá a deviáns baráti körben mozgó gyermekek által szabálysértések, és - egyre gyakrabban - bűncselekmények elkövetése, amelyek főképpen tulajdon ellen irányulnak, továbbá a rablások, betörések száma is növekszik. A cselekmények egyre erőszakosabbak, durvábbak. Ennek eredője főként a családban keresendő, illetve – ehhez kapcsolódóan – a konfliktus- és agressziókezelés helyes, kulturált formáinak nem ismerése, a társadalmi normák be nem tartása okozza.

Az érintett gyermekek szüleit a pályázat megvalósítói igyekeztek bevonni egyes programelemekbe, speciálisan a szocializációt megkönnyítő, továbbá a konfliktusok rendezésére, a családi kapcsolatok erősítésére szervezett módon.

Az általános tapasztalat szerint, a szülők motiválása rendkívül nehézkes, programokba történő beszerzése lényegesen több energiát és időt igényel, mint gyermekeik esetében. Ennek okai összetettek:

Részben a súlyos anyagi és szociális gondokkal küzdő szülők számára nem elsődlegesen fontos a megélhetési problémákon kívül eső programokon történő részvétel. Másrészt azonban általánosan is tapasztalható volt részükről a passzivitás, az elhatárolódás, nagyrészt az értékek devalválódása, az abból eredő érdektelenség miatt. Továbbá jellemző volt az újtól való félelem, a mások előtt való megnyilatkozás okozta szorongás is.

Programelemek voltak:

I. Gyermekek részére indított programok:

1. A személyiség érést és a gyermek szocializációját elősegítő csoportos foglalkozások - Önismereti, személyiségfejlesztő csoport fiatalok részére és Kommunikációs - konfliktuskezelési tréning fiatalok részére
2. Önsegítő vagy kortárssegítő közösségépítő, agressziókezelő tematikus csoportfoglalkozások - Agressziókezelő tematikus csoportfoglalkozások
3. Iskolarendszeren kívüli felzárkóztató, tehetséggondozó programok szervezése – Iskolarendszeren kívüli felzárkóztató program (Korrepetálás)
4. Iskolarendszeren kívüli tehetséggondozó program (Tánc és foci)

II. Szülők részére indított programok:

1. Családkonzultáció
2. Párkonzultáció
3. Konfliktuskezelő tanácsadás
4. Mediáció

5. Szociális beilleszkedést segítő tréningek
6. Családi délután - együttes közös foglalkozások szülőknek – gyermekeknek
7. Családi napok (Egészségnap és Családi Karácsony)
8. Családon belüli kapcsolatokat támogató, illetve a család társadalmi beilleszkedését elősegítő programok (Csoportfoglalkozás)
9. Bentlakásos tábor, a projekt célját erősítő programokkal
10. Tábor jellegű, egész napos foglalkozás, otthoni alvással, a projekt célját erősítő programokkal – Napközis táborok

Ezekon kívül sor került a projektben résztvevő szakemberek, önkéntes és egyéb segítők képzésére is, szervezett keretek között.

A projekt lezárása után, két éves utógondozás történik a programokban sikeresen teljesítő gyermekekre vonatkozóan, tervezetten, a nyomon követést segítő dokumentáció kitöltésével.

A célcsoport alapvetően a gyermekjóléti szolgálat nyilvántartásában szereplő (főképpen gondozott) gyermekeket és családjaikat jelentette, tehát az elérhetőség, a szervezhetőség szempontjából ez optimális szempont. Kedvező továbbá amiatt is, hogy a hátrányos helyzetű családok, önerőből nem tudják biztosítani gyermekeik számára az egyébként ellenszolgáltatásért igénybe vehető programokat (Pl. táboroztatás.)

Ugyanakkor a pályázat megvalósítása során az is kiderült, hogy nem csupán a projekt által meghatározott gondozotti kör, hanem az azon kívül eső gyermekek részéről is nagy igény mutatkozott az egyes programelemekben való részvételre. A programokról a hír elterjedt az egy oktatási intézménybe, vagy egy baráti körbe tartozó gyermekek között, és a célcsoporton kívül eső gyerekek is eljöttek azokra a programokra, amelyek felkeltették az érdeklődésüket. Ilyen programelem volt a tánc, a csoportok egyes témakörei, a foci, vagy akár a korrepetálás is.

A hasznos, és jelentős igényként mutakozó programok megvalósítására talán lehetőség lesz egy új pályázat során, jelen pályázat tapasztalatai bázisként szolgálhatnak mind a dokumentációt, mind a szervezést, mind a lebonyolítást illetően.

(Szerkesztette: Tarsoly Edéné családgondozó)

Esetismertetés (avagy családlátogatás helyett ID)

K I átmeneti nevelt gyermek vérszerinti szülei háztartásukban nevelték közös gyermeküket, K Zs-t.

Az anya pszichiátriai problémái miatt cselekvő képességet korlátozó gondnokság alatt állt, házastársa volt a gondnoka és a családban nevelkedő gyermek törvényes képviselője.

A szülők átmeneti nevelt gyermekükkel évek óta semmilyen formában nem tartották a kapcsolatot, ezért a gyermekjóléti szolgálat a szülőkkel nem folytatott vérszerinti gondozást.

A családdal csak az átmeneti nevelésbe vételi felülvizsgálatok alkalmával, valamint a szakszolgálattal való együttműködés során került kapcsolatba.

Utóbbi miatt a családgondozó telefonon felkereste a polgármesteri hivatalt ahol az apa közhasznú munkát végzett, annak érdekében, hogy a következő családlátogatás időpontját egyeztesse vele. Ekkor az ügyintézővel történő beszélgetése során arról értesült, hogy az apa már több mint egy hete előzetes letartóztatását tölti, mert a családban nevelkedő gyermekével szemben vérfertőzést követett el.

Az apa letartóztatásáról a rendőrség a gyermekjóléti szolgálatot az előírt jelzési kötelezettsége ellenére nem értesítette, az apa letartóztatása csak véletlenül jutott a gyermekjóléti szolgálat tudomására.¹⁷

A rendőrség számára a családon belüli erőszak kezelésével és a kiskorúak védelmével kapcsolatos rendőri feladatok végrehajtására szóló utasítás előírja, hogy amennyiben a bántalmazót előállították, őrizetbe vételét, előzetes letartóztatását vagy távollátását rendelték el, a gyermekjóléti szolgálatot - ha lehetséges - még a kényszerintézkedés tartama alatt rövid úton értesíteni kell.¹⁸ Ha szükséges, intézkedni kell a kiskorú ideiglenes hatályú elhelyezéséről is.¹⁹

Továbbá a körzeti megbízotti állománynak a fenti utasítás alapján a család-, gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok körében a tudomására jutott, kiskorú veszélyeztetettségére vonatkozó információkról haladéktalanul köteles jelzést adni (rövid úton, szóban, illetve az utasítás 1. számú mellékletében foglalt adatlap megküldésével) a gyermekjóléti szolgálat felé.²⁰

Tekintettel arra, hogy előzetes letartóztatásáig az apa látta el házastársa gondnokságát, a továbbiakban a gyermek biztonságos felügyelete, megnyugtató ellátása nem volt biztosított az anya háztartásában. Ezért az ideiglenes hatályú elhelyezést megalapozó súlyos veszélyeztetettség alapján a gyermekjóléti szolgálat haladéktalanul kezdeményezte a fiataalkorú ideiglenes hatályú elhelyezését.²¹

Híryanag a 2010. szeptember 11-13 között Sopronban megrendezendő „Magyarországi feladatok a szegénység és társadalmi kirekesztés elleni küzdelem Európai Évében” című szociálpolitikai Konferenciáról.

Az Idősek Európai Háza Alapítvány, a NYME Benedek Elek Pedagógiai Kar és a Sopron és Környéke Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgáltató Központ ez évben a fenti címmel rendezi meg a 16. Soproni Szociálpolitikai Konferenciát, melyet a **Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet K-08-090/2009 engedélyszámom 8 továbbképzési pontértékű továbbképzésnek minősített.**

Magyarországon a szegénység az uniós mutató alapján a népesség 13%-át, míg a gyermekek 19%-át érinti. A szegénység és társadalmi kirekesztettség által leginkább veszélyeztetett társadalmi csoportok a gyermekek és a sokgyermekes, vagy egyszülős családok, az alacsony iskolai végzettségű vagy munkanélküli háztartásfőjű családok, illetve a kistelepüléseken élők, és az idős egyedülálló emberek.

Konferenciánk témaválasztását az új helyzetekre történő felkészülés, a krízishelyzetek kezelésére adott autentikus válaszok határozták meg.

I. A szegénység fogalmát, az újszerű szegénység kezelésének módszereit meg kell tanulni a szakembereknek, önkéntes munkát végző civil segítőknek is!

---

¹⁷ a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. Törvény (továbbiakban Gyvt.) 17.§ (2)

¹⁸ a kiskorúak védelmével kapcsolatos rendőri feladatok végrehajtására szóló utasítás 32/2007. (OT 26.) ORFK utasítás (továbbiakban 32/2007. (OT 26.) ORFK utasítás) II. fejezet 12.

¹⁹ 32/2007. (OT 26.) ORFK utasítás VI. fejezet 42.

²⁰ 32/2007. (OT 26.) ORFK utasítás VI. fejezet 13.

²¹ Gyvt 72.§ (2)

II. Az Év kommunikációjának fontos stratégiai eleme, hogy a szegénységgel kapcsolatos kérdések megvitatásakor a nyilvánosságban olyan mértékben legyenek jelen a szociális szakemberek és maguk az érintettek is, mint a közgazdászok, pénzügyi szakemberek és más szakmák képviselői.

A konferencia 2010. szeptember 12-én, vasárnap 10.00 órakor kezdődik két, a témára hangoló filmvetítéssel és beszélgetéssel.

A konferencia tudományos programja 2010. szeptember 12-én, 13.00 órakor kezdődik Plenáris üléssel.

Szeptember 13-án, hétfőn délelőtt 9 órától, a program szekcióülésekkel folytatódik. Valamennyi szekció a szegénység által leginkább érintett társadalmi csoportok problémáira keres megoldást.

- **A szekció:** a gyermekszegénység
- **B szekció:** a tartós megbetegedés elszegényítő következményei, munkanélküliség, hajléktalanság
- **C szekció:** az idős korral járó testi-lelki elszegényedés okait tárja fel.

Szeptember 13-án, hétfőn délután 13 órától Záró fórummal folytatódik és a Pódium-beszélgetést követően, Zárónyilatkozat elfogadására kerül sor. (A program előzetesét csatoljuk!)

A Pódium beszélgetés keretében megtárgyaljuk a szegénységhez vezető leggyakoribb egyéni és társadalmi problémákat, okokat. A megoldás keresése érdekében egy asztalhoz ültetjük a szegények érdekeit képviselő civilszervezetek vezetőit, az adósságkezelőket, a legnagyobb tartozást nyilvántartó közüzemi vállalatok, valamint a kormányzat képviselőit.

A problémamegoldásra irányuló javaslatokat Zárónyilatkozatba foglaljuk és Felhívást fogadunk el melyet továbbítunk a Szegénységellenes Év Záró-konferenciájához

Amennyiben érdeklí Önt vagy munkatársát, ismerősét a témakör jelentkezési lapot és bővebb tájékoztatást kérhet

Az alábbi címeken: 9400-Sopron, Vasvári Pál u. 2/A

Telefon: 0036 99/505-573

E-mail: konferencia-sopron@gyerko.hu Kapcsolattartó: Bertalan Éva

---

Jó gyakorlatok a gyermekvédelemben

Felhívás a gyermekjóléti és gyermekvédelmi intézményekben dolgozó, gyakorlati szakmai tapasztalataikat megosztani kész kollégáink számára

A Nemzeti Erőforrás Minisztérium Gyermek-és Ifjúságvédelmi Főosztálya, valamint a Szociálpolitikai és Munkaügyi Intézet Gyermekjóléti és Gyermekvédelmi Főosztálya a 2010-es évre is meghirdeti az egyes gyermekjóléti-gyermekvédelmi intézményekben kiforrott jó szakmai gyakorlatok összegyűjtését és bemutatását célzó programot.

A program célja

A program célja, hogy a gyermekvédelmi ellátások biztosítása során kialakult és a tapasztalatok által igazolt eljárásokat összegyűjtsük; számukra nyilvánosságot biztosítsunk; a gyermekjóléti-gyermekvédelmi intézményekben minél szélesebb körben elterjesszük; segítsük öntevékeny szakmai műhelyek kialakulását, a sokoldalú intézményi együttműködés erősödését és a szervezett horizontális módszertani tapasztalatcserét.

Mi a jó gyakorlat?

A „*jó gyakorlat*” fogalma a gyermekjóléti-gyermekvédelmi tevékenységben olyan, helyben kialakított, eredményre vezető, új megoldási módot jelent a szolgáltatásokat igénybe vevők problémáira (akár egyedi szükségleteinek kielégítésére), melyet az intézményben, ellátási formában a helyi tapasztalat már hitelesített, amely bevált, rendszeresen alkalmazták, a felhasználók elfogadták, mint szolgáltatást, igénylik, és a közösségre gyakorolt hatása is eredményes. A megoldási mód lehet saját kezdeményezés vagy adaptáció. Lényeges feltétel még, hogy másutt is alkalmazható legyen. **Az új megoldási mód „műfaját” tekintve jelentheti például a tartalmában, formájában vagy technikájában új szakmai programot, szolgáltatást, eljárást, szervezeti vagy szervezési megoldást, támogató csoport összeállítását stb.**

A jó gyakorlat tehát lehet egyfelől a szolgáltató valamely törvényben előírt, kötelező feladatának újszerű, különösen hatékony, példászerű megoldása, másfelől azonban a kötelező feladatokon túl vállalt, azokat kiegészítő, támogató, hatékonyságukat növelő innovatív program is.

A fentiek értelmében programok a következő kategóriákban nyújthatók be:

- I. Kötelező, „meglévő” feladatok innovatív megoldása**
- II. Új feladat, újszerű megoldás**

A kategória megjelölés tájékoztatja a bíráló bizottságot arról, hogy a programot beküldő mennyire látja jól saját programjának helyét, újszerűségét a gyermekvédelem rendszerében, s ilyenformán bírálati szempontot jelent.

Az elbírálás során külön figyelmet kapnak azok a programok, amelyek:

- a *családi kompetenciák fejlesztéséhez* és a szülői felelősség megerősítéséhez a gyermekjólét-gyermekvédelem új szolgáltatásaival járulnak hozzá;
- *terápiás eljárást dolgoztak ki* az igénybe vevők egyéni problémáinak megoldására;
- a *speciális szükségletű gyermekek ellátásának* új módszerét kínálják;
- a hatékony jelzőrendszeri együttműködés módszereit mutatják be;
- több szakterület együttműködésével indítottak sikeres közösségi szolgáltatásokat;
- az alap- és a szakellátás együttműködésének módszereit mutatják be;
- a gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatások megvalósítását önkéntesek bevonásával biztosítják;

- szolgáltatásaik hatásosságának megőrzése és erősítése érdekében szervezetfejlesztő, mentálhigiénés programokat valósítanak meg;
- általánosítható, gyakorlati teljesítménykövetelmények kialakításához vezető módszereket mutatnak be.

A jelentkezők köre lehet

1. bármely, Magyarországon bejegyzett és Magyarországon működő szolgáltató, aki/amely rendelkezik valamelyik gyermekjóléti-gyermekvédelmi ellátás végzéséhez szükséges végleges/ideiglenes működési engedéllyel, vagy az önkormányzattal kötött ellátási szerződés alapján, pályázati forrásokból/saját forrásból nyújtja ezeket a szolgáltatásokat;

2. olyan, szabályosan bejegyzett, elsősorban civil szervezet, amely tevékenységi körének felsorolásában szerepel a gyermekvédelem, és valamely gyermekjóléti, gyermekvédelmi ellátást nyújtó intézményben végzi a jó gyakorlatot.

A programok elbírálása

A programokat az SZMI-ben történt iktatás után, anonim módon továbbítjuk az értékelést végző bizottságokhoz.

A programok értékelését az értékelő bizottság (melynek munkájában a Nemzeti Erőforrás Minisztérium és a Szociálpolitikai és Munkaügyi Intézet munkatársai mellett felkért szakértők vesznek részt) végzi.

A végleges döntés határideje: **2010. október 31.**

A programok elbírálásánál a bizottság a jó gyakorlat eredményességét, a jelentkezési lap kitöltését (közérthető megfogalmazás, lényegi válaszadás, a szakmai terminológia helyes használata), a jó gyakorlat újszerűségét, innovativitását, illetve fenntarthatóságát értékeli.

Díjazás

A beküldött programok közül 8 programot tudunk díjazni, egyenként 200.000 Ft értékben.

Az értékeléskor odaítélt díjak összegének erejéig a támogató a jelentkező szolgáltatóval köt szerződést, mely szolgáltató köteles a díj teljes összegét a jó gyakorlat bemutatását leíró szakemberek számára, a jelentkezési lap **1. 8.** pontjában megjelölt választás szerint átadni.

Az eredmények kihirdetésére és a díjak átadására hagyományainknak megfelelően, az ENSZ gyermekjogi egyezménye kihirdetésének évfordulóján, ünnepélyes keretek között kerül sor, **2010. november 19-én**, amiről az érintetteknek írásban küldünk értesítést.

A program benyújtásának módja

Az alábbiakban részletezett programcsomagot **elektronikusan vagy papír alapon, postán vagy személyesen lehet benyújtani.**

A benyújtandó programcsomag

- a jelentkezési lapként is szolgáló, kitöltött és aláírt ADATLAP-ból (1. sz. melléklet),
- PROGRAMLEÍRÁS-ból (2. sz. melléklet)

Postai úton történő jelentkezés esetén a felsorolt dokumentumokat 1 db eredeti példányban kérjük beküldeni. Amennyiben van rá módjuk, kérjük, a programleírást CD-n is mellékeljük a borítékba.

Elektronikus úton történő jelentkezés esetén az adatlap aláírandó oldalát a megfelelő aláírással, pecséttel ellátva, beszkenelve kérjük csatolni. Az elektronikus levélben az anyagokat két fájlra osztva küldjük el: egyikben az adatlapot, másikban a programleírást.

Cím:

SZOCIÁLPOLITIKAI ÉS MUNKAÜGYI INTÉZET 1134 BUDAPEST, TÜZÉR U. 33-35. A BORÍTÉKRA, KÉRJÜK, ÍRJÁK RÁ: „ JÓ GYAKORLATOK A GYERMEKVÉDELEMBEN ”

Elektronikus cím: erzsebet.dettre@szmi.hu

Több kategóriában történő jelentkezés benyújtása esetén mindegyik programcsomagot külön borítékban/elektronikus levélben kérjük eljuttatni a fent megadott címre!

A programcsomag postára adásának, személyes, illetve elektronikus leadásának határideje:

2010. szeptember 30.

A jelentkező kizárását okozza, ha:

- a programcsomagot határidőn túl postázták, küldték el elektronikusan, vagy a személyes leadására határidőn túl tettek kísérletet,
- hiányzik az adatlap vagy a programleírás,
- hiányzik az aláírás és/vagy a pecsét a megjelölt helyekről.

Tanácsadás és konzultáció

A programok megírásával kapcsolatban szakmai segítség kérhető az SZMI illetékes munkatársaitól:

Név	Intézmény	Telefon	E-mail
Hajnal Renáta (gyermekjóléti szolgáltatás)	Szociálpolitikai és Munkaügyi Intézet	1/237-6700	renata.hajnal@szmi.hu
Rózsa Judit (bölcsőde)	Szociálpolitikai és Munkaügyi Intézet	1/237-6700	judit.rozsa@szmi.hu
Magyarfalvi Tiborné (napközbeni ellátás)	Szociálpolitikai és Munkaügyi Intézet	1/237-6700	eva.magyarfalvi@szmi.hu
Rajkört Ildikó (átmeneti gondozás)	Szociálpolitikai és Munkaügyi Intézet	1/237-6700	ildiko.rajkort@szmi.hu
Gazdagné Bozsó Ilona (nevelőszülői ellátás)	Szociálpolitikai és Munkaügyi Intézet	1/237-6700	ilona.bozso@szmi.hu
Mihály-Tamás Katalin (gyermekotthonok)	Szociálpolitikai és Munkaügyi Intézet	1/237-6700	katalin.tamas@szmi.hu
Szikulai István (speciális szükségletű gyermekek ellátása)	Szociálpolitikai és Munkaügyi Intézet	1/237-6700	istvan.szikulai@szmi.hu
Demcsik Mónika (különleges ellátást igénylő gyermekek)	Szociálpolitikai és Munkaügyi Intézet	1/237-6700	monika.demcsik@szmi.hu
Szikulai István (területi gyermekvédelmi szakszolgálatok, nagykamaszokkal, utógondozottakkal, fiatal felnőttekkel végzett munka)	Szociálpolitikai és Munkaügyi Intézet	1/237-6700	istvan.szikulai@szmi.hu
Mester Zsuzsa (esélyegyenlőség, énazonosság erősítése)	Szociálpolitikai és Munkaügyi Intézet	1/237-6700	zsuzsa.mester@szmi.hu